

SEGONA REPÚBLICA

INICI DE LA REPÚBLICA

El 12 d'abril del 1931 hi ha unes eleccions municipals on perd la monarquia. A les capitals de província i zones urbanes guanya la conjunció republicanosocialista, i a Catalunya guanya ERC. Dos dies després, el rei Alfons XIII acata el resultat i abandona Espanya.

Es signa el Pacte de Sant Sebastià on els representants republicans de tot l'estat espanyol pacten la instauració de la República i posar fi a la monarquia borbònica.

El 14 d'abril, Francesc Macià proclama la República Catalana com a Estat integrant de la Federació Ibèrica. Hi ha un conflicte entre el govern provisional de la República i la proclamació de Macià. Una comissió de govern demana a Macià que esperi a la futura Constitució a canvi d'autonomia immediata. Li donen a la Generalitat les competències de les 4 diputacions.

Es proclama l'amnistia general per als presos polítics, les llibertats polítiques i sindicals i es convoquen unes eleccions a Corts Constituents el 28 de juny de 1931. Les guanya la conjunció republicanosocialista, sense cap partit que tingui majoria per governar en solitari, encapçalat per Alcalá-Zamora.

Les Corts Constituents s'inauguren el 14 de juliol. Hi ha una Constitució de caràcter democràtic i progressista, que diu que Espanya és una República de treballadors de totes les classes socials. Estat unitari però no centralista i amb la possibilitat de governs autònoms en algunes regions. Estat laic i reconeixement de matrimoni civil i divorci.

Divisió de poders: Legislatiu (Parlament), executiu (govern) i judicial (jutges)

Igualtat absoluta davant la llei, educació, feina, no discriminació per origen, sexe o riquesa.

PRESIDENT DE LA REPÚBLICA: Alcalá Zamora

PRESIDENT DEL GOVERN: Manuel Azaña

DIVISIÓ DE PARTITS I SINDICATS

ESQUERRA

- Republicans: Acción Republicana/Izquierda Republicana (1934) → Classes mitjanes, grans reformes sense postures revolucionàries.
- PSOE: Partit més sòlid i estructurat. Suport de la UGT i vot obrer.
- Partit Comunista
- CNT: 1M d'afiliats

CENTRE DRETA

- Derecha Liberal Republicana (Alcalá-Zamora)
- Partit Republicà Radical (Lerroux)

DRETA

- CEDA: Propietaris agraris, Església i exèrcit.

HOSTILITAT A LA REPÚBLICA

- Monàrquics
- Carlins

FEIXISME

- JONS
- Falange Española

FORCES POLÍTIQUES CATALANES

- Lliga Regionalista → Lliga Catalana amb Francesc Cambó
- ERC
- Socialistes: Unió Socialista de Catalunya i Federació Catalana del PSOE
- Comunistes
- (1935) Bloc Obrer + Esquerra Comunista + POUM
- (1936) PSUC

BIENNI REFORMISTA (1931-1933)

Política reformista de Manuel Azaña amb l'objectiu de modernitzar Espanya. S'alien la burgesia republicana d'esquerres i socialisme.

Reforma sociolaboral → Largo Caballero. Es regulen contractes, vacances, dret a vaga. S'empoderen els sindicats i es millora la situació laboral.

Llei de reforma agrària (1932) → Crear classe mitjana rural i propietària. Expropiació sense indemnització de terres dels "grans d'Espanya". Terres mal conreades i desaprofitades → Expropiació amb indemnització.

La pagesia obrera es decep per les complexitats legals i burocràtiques i la falta de pressupost. Frustració pel no repartiment de terres ni millora de condicions de vida. Oposició i rebuig total dels grans propietaris.

Reforma religiosa → Es vol limitar la influència de l'Església. La Constitució diu que és un estat amb llibertat de culte, on és legal el matrimoni civil i el divorci. Es prohibeix als ordes religiosos dedicar-se a l'ensenyament.

Reforma militar → Llei Azaña. Es vol reformar l'exèrcit i la policia perquè són institucions velles i obsoletes, on hi ha alts oficials mal pagats i amb poques opcions de promocionar. Es vol modernitzar l'exèrcit i es redueix el nombre d'oficials i unitats. Es dona l'opció als oficials de retirar-se voluntàriament i en òptimes condicions.

El 10 d'agost de 1932 hi ha un alçament militar a Sevilla i un cop d'Estat contra la República (Sanjurjada). Això vol dir que la lleialtat de l'exèrcit no estava garantida. Es condemna a mort a Sanjurjo, però Azaña l'indulta i el govern l'amnistia. Es crea la Guàrdia d'Assalt, una força d'ordre públic fidel a la República.

Es construeixen escoles, amb un model únic, gratuït, obligatori i laic.

DONA I REPÚBLICA

Eleccions juny 1931 → Primeres diputades.

Constitució 1931 → igualtat entre sexes. Sufragi femení el 1933. Tenen també accés a l'ensenyament.

GENERALITAT I ESTATUT DE NÚRIA (1932)

Desapareix la República Catalana i es reconeix el govern autonòmic. La Generalitat de Macià segueix amb el poder sobre les 4 diputacions. S'elabora un projecte d'Estatut que donaria autonomia i competències. El projecte es lliura en una reunió al santuari de Núria el juny de 1931, on es diu que Catalunya seria un estat autònom dins la República Espanyola, amb el català com a llengua oficial juntament amb el castellà, i amb competències exclusives en ensenyament, cultura, policia i ordre públic, sanitat, obres públiques, agricultura, dret civil, ordenació territorial, règim municipal i tribunals de justícia. A més, es gestionarien impostos directes. S'acaba aprovant el 2 d'agost de 1931.

Macià el presenta a Madrid i s'aprova el 9 de setembre de 1932, tot i que hi ha diferències amb l'aprovat el 1931. Catalunya passa a ser una regió autònoma dins l'Estat Espanyol, amb les competències de sanitat, educació i obres públiques compartides.

ERC guanya les eleccions del novembre de 1932. Macià president de la Generalitat i Companys del Parlament.

GENERALITAT REPUBLICANA

Es creen serveis d'estadística i cooperatives agrícoles que milloren la producció. Es millora també la xarxa d'hospitals, atenció psiquiàtrica, prevenció, vacunació i higiene pública.

Es creen biblioteques populars, arxius i museus, i escoles on es millora la situació laboral i salarial dels mestres.

Es normativitza i normalitza la llengua, amb un augment de l'ús del català.

CRISI COALICIÓ ESQUERRES

La dreta presenta forta resistència i es crea una necessitat de revolució social. Diverses insurreccions el 1932 i 1933.

Es perd popularitat i es desgasta la coalició. La dreta es reorganitza i l'esquerra perd les eleccions municipals d'abril del 1933.

BIENNI CONSERVADOR (1934-1936)

19 de novembre de 1933 hi ha victòria electoral de la coalició de dretes en unes eleccions on, per primera vegada, poden votar les dones i els partits de l'esquerra es presenten separats. Guanya la Lliga a Catalunya.

La CEDA es queda fora del govern però dona suport des de les Corts.

CAP DE GOVERN → Lerro

CAP D'ESTAT → Alcalá Zamora.

Fre a la reforma agrària. Es tornen les terres als grans propietaris. S'aprova el pressupost al culte i el clero. Amnistia pels revoltats a la Sanjurjada. Es redueix el pressupost en educació i es paralitza l'Estatut basc.

El juny de 1934 hi ha vaga general pagesa. Repressió del moviment i detenció de socialistes.

La CEDA amenaça amb retirar el suport parlamentari i finalment Lerro els atorga 3 ministeris.

A Astúries hi ha una insurrecció sufocada per l'exèrcit que acaba amb 1.100 miners morts, 2.000 ferits, 300 morts dins les forces de seguretat i exèrcit i detencions de membres d'organitzacions d'esquerra.

FETS D'OCTUBRE DE 1934 A CATALUNYA

Qüestió rabassaire. A l'abril s'aprova la Llei de Contractes de Conreu, que dona accés als rabassaires a la propietat de la terra a canvi d'un pagament als propietaris, taxat prèviament pel govern. El TC anul·la la llei. El setembre s'aprova una llei gairebé idèntica.

L'octubre arriba la CEDA al govern espanyol.

FETS D'OCTUBRE DEL 1934 A CATALUNYA

Companys (6/10) proclama l'Estat Català dins la República Federal Espanyola i crida a la vaga general. (NO independència) Pocs suports, CNT no participa. Es proclama l'estat de guerra i hi ha repressió política i institucional.

A conseqüència d'això, el govern central dissol l'autonomia, suspèn l'Estatut i es deté el Govern de la Generalitat, pagesos, obrers, funcionaris, mestres, dirigents sindicals, polítics.

CRISI DEL BIENNI

La primavera del 1935 es forma un nou govern amb Lerroux i 5 membres de la CEDA.

Avantprojecte de reforma de la Constitució per restringir autonomies i abolir el divorci. Mai s'aprovarà.

Divisió de partits que donaven suport i crisi social i econòmica.

Escàndols de corrupció que afecten Lerroux i als partits de govern.

Alcalá Zamora dissol les Corts i convoca eleccions, que guanyen la coalició d'esquerres.

A Catalunya també guanyen les esquerres i es recupera l'Estatut, la Generalitat i la Llei de contractes de conreu.

Es crea el Front Català d'Ordre, una coalició electoral organitzada per la Lliga.

El nou govern compleix el programa pactat, treu de la presó 30.000 presos polítics, obliga les empreses a readmetre els obrers acomiadats arran dels conflictes del 1934 i es reprèn la llei de la reforma agrària.